

NAŠA MISEL

Leto II.

OMLADINSKI KULTURNO-POLITIČNI LIST

Štev. 4 (19).

Izhaja štirinajstdnevno

V Ljubljani, 15. novembra 1936

Celoletna naročnina znaša 18 Din

Ljubljana, 15. novembra 1936.

Naše javno politično življenje se v zadnjem času ne razvija na dostojni moralni višini. Krivdo za to nosijo predvsem oni, ki imajo danes vso možnost dati temu življenju zdrav ali pokvarjen značaj. Na mladino, ki budno spremlja dogodke v naših najvišjih političnih ustanovah, ki opazuje načine in sredstva izživljanja nekaterih političnih formacij, ki zasleduje pisanje izvestnega časopisja in grdo preračunljivost poedincev, ne more imeti vse to koristnih vplivov, razen če ni ona sama dovolj močna in nima tega za drago šolo, kako ne bo smela nekoč ravnati.

Na samem najvišjem predstavištvu našega javnega življenja leži težak moralen madež, ki mu zmanjšuje potrebno avtoriteto. Izvoljeno na drugem programu in vezano na druge nosilce, je bilo ono sposobno, da preko noči stopi v službo novih smeri in novih osebnosti, kakor bi bilo sestavljeno iz samih legitimistov. Na drugi strani je bilo to predstavištvu — pripravljeno takoj zatajiti svojo preteklost — za nove osebnosti, moralno zadosti kvalificirano, da se ga kot poslušnega organa poslužijo. Težka je misel na ta proces in na načine, kako so si novi gospodarji ustvarjali večino. Razumljivo je, da se kakor v to ustanovo vrača nivo predšestojanskih političnih borb tudi v celokupno naše politično življenje, saj zopet ni nečastno posluževati se vsakega načina in vsakega sredstva za dosego cilja. Zlasti gotovo časopisje, kot predstavnik določene politične skupine, ne priznava več prav nobenih moralnih predpisov, nobenega socialnega in človeškega čuta in nobene resnice. Znak nizke kulture in skrajne pokvarjenosti so vsem znana dejstva, ki jih imamo tu v mislih. — Če iz tega razloga pustimo ob strani težke nesocialne in nekulturne slučaje, moramo tudi ugotoviti, da ni še nikdar laž slavila tako velikega praznika, kakor v naših dneh. Težko je razumeti nizko stopnjo nekaterega našega časopisja, ki je sposobno trditi, da so se n. pr. na seji glavnega odbora neke politične stranke sprle in da zato niso mogli sprejeti nobenega zaključka ali, da se vodstvo iste stranke ne more zediniti na proglasu, ko v resnici dobro ve, da je bil sprejet na seji komunike in da je vodstvo že zdavnaj sestavilo proglas, ki ju cenzurni odlok njegovih prijateljev ni dovolil objaviti. Za tako cinično varanje lastnega čitateljstva in vse ostale javnosti ni lahko izreči pravične obsodbe. Kakor cele skupine so si, gotovo omajani v nezdravem ozračju, izbrali tudi mnogi poedinci precej nizko in v častnem oziru precej dvomljivo vlogo. Še do včeraj zvesti pristaši kake skupine, so si naenkrat zaželeli »popolno neodvisnost«, da se bodo že jutri lažje postavili — tokrat pa »zvesto« — v službo druge. Edino izposlovana »popolna neodvisnost«, da so se od neke poslovi in opredelili za dotedanji čisto nasprotno smer, je bila zanje in za javnost zadostno pojasnilo in opravičilo. Seveda si mnogi pridržujejo pravico do samostojne razlage in ocenjevanja.

ODPRTO PISMO G. D. LJOTIČU, PREDSEDNIKU „ZBORA“

Gospod!

Člani sedanjega uredništva »Naše misli« so bili prvi ljubljanski študentje, ki so stopili v zvezo s pokretom Jugoslovenske Akcije v Zagrebu. Bilo je to tekom šolskega leta 1932/33 in 1933/34, takrat torej, ko v Ljubljani ni bilo še nikakega sledu o akademski sekciji Jugoslovenske Akcije, oziroma »Zbora«. Smatrali smo za potrebno, da sodelujemo z vsemi jugoslovenskimi nacionalnimi organizacijami, pa smo lojalno in iskreno stopili v stik tudi z akademsko sekcijo »Zbora«. Delali smo takrat sporazumno na osnovanju saveza, ki bi združeval vse jugoslovenske akademike-nacionaliste (več o tem »Narodna omladina«, Zagreb, 15. 3. 1394). Takrat že, ob priliki teh razgovorov, smo od strani akcije naleteli na gotove nevednosti, vendar smo verovali izjavam funkcionarjev, ki so nam zatrjevali, da se postopa tako le v interesu stvari!

Danes, po treh letih intenzivnega dela v akademskih vrstah, po neobičajno žalostnih izkušnjah z »Zborom«, gledajoč, kako ta pokret odkrito vrši razdiralno akcijo med nacionalno omladino, smo prisiljeni, da naslovimo na Vas, g. predsednik, to pismo.

»Naša misel« je nezavisen omladinski list, ki ne zasleduje interese niti »Zbora«, niti JNS, niti »Borbašev«, niti kake druge nacionalne grupe, vendar spremlja s simpatijami vsako pozitivno in konstruktivno prizadevanje katerekoli grupe nacionalistov. Nikakor pa ne moremo preiti molče preko dela nacionalistov, če ni pozitivno in konstruktivno. Prepričali smo se, da delo akademskih sekcij »Zbora« ni pozitivno, temveč da gre za to, da med nacionalno omladino vnese nezaupanje, intrigantstvo, mržnjo in razdor.

Od prve številke je »Naša misel« nemurno propagirala slogo mlade generacije, verujoč, da more samo složno in v prijateljskem sodelovanju izpolniti svoje dolžnosti, ki jih ima pred narodom. V tem našem delu, nas je neprestano oviral odpor omladine, organizirane v »Zboru«. V zadnjem času je ta odpor prešel vsako mero; omladina »Zbora« se je pričela posluževati sredstev, ki se nikakor ne morejo opravičiti. Zato naslavljamo danes to pismo Vam, g. predsednik. Preveč Vas spoštujemo,

Se mnogo je primerov, ki bi jih mogli navesti kot hipoteke na morali današnjega našega političnega življenja. V sak slučaj zase je dovolj težak, da priča o pokvarjenosti, brezvestnosti, nedoslednosti in neznačajnosti. Posledice izživljanja, v katerem gospodujejo take lastnosti, gotovo ne morejo biti koristne; to ne vodi h konsolidaciji našega razvoja, nego k še večji zaostrenosti in ne k utrjevanju zaupanja v javno moralo, nego v razsulo vsega pozitivnega.

Jugoslovenska nacionalna omladina poziva vse, ki morajo voditi račune o naši bodočnosti, da zajeziijo z vsemi sredstvi moralno padanje v množini in v poedinih slučajih, ki ogrožajo abogoz

da bi mogli predpostavljati, da Vam je znano tako delo akademske omladine »Zbora«. Mislimo, da Vam ni poznano, da mladi »Zboraši« razbijajo edinstvo jugoslovenske nacionalne omladine — ki je danes potrebno bolj kot kdaj — s tem, da vnašajo politiko in politično intolerantnost tudi tja, kamor ne spada.

Zelimo, da Vam, g. predsednik razložimo stanje stvari in da slišimo Vašo sodbo. V slučaju, da boste opravičevali delovanje akademskih sekcij »Zbora«, bomo prisiljeni ne ozirati se več na spoštovanje, ki smo ga gojili do Vas in tudi ne na svoje mišljenje, da se jugoslovenski stvari ne služi z intoleranco in mržnjo. To ne pomeni, da bomo odgovorili z isto mero; ne moremo pa dovoliti, da se nekaznovano ruši vse tisto, kar smo tudi mi gradili z vsemi svojimi razpoložljivimi močmi.

Pošiljamo Vam vse dosedanje številke našega lista in prosimo Vas, da nas obvestite, ali ste v njih našli najmanjšo stvar, ki nam bi jo mogli očitati kot predsednik »Zbora«. Povsem smo prepričani, da takih stvari ni. Vendar pa je članom akademske sekcije »Zbora« v Ljubljani de facto — a verjetno tudi de iure — zabranjeno sodelovati v našem listu ter zabranjena tudi vsaka vez z nami. JNAK »Edinstvo« (ki velja po pravici za zborški akademski klub) nas je celo pozvalo, da to objavimo (»Naša misel«, št. 13., I. L.). Ko smo za to nerazumljivo postopanje zahtevali pojasnitev, nam niso znali odgovoriti ničesar. Jasnó je torej, da člani »Zbora« samo zato ne smejo sodelovati v nezavisnem omladinskem glasilu, ker ne propagira njegovih idej.

Pri tem pa kampanja proti našemu listu ni prenehala. Med javnost so razširili člani akademskih sekcij »Zbora« izmišljotine skoro o vseh članih našega uredništva. Klevete so tako nedostojne akademika, da se na tem mestu ne moremo spuščati v njihovo analizo. Povdarjamo samo tak način »delovanja«.

Preko vsega tega bi mi prešli molče, če ne bi vedeli, kam lahko privede tako neodgovorno postopanje. Že sedaj so odnosi med nacionalnimi akademskimi klubi i v Ljubljani i v Zagrebu toliko zastrupljeni, da preti prekinitev vseh vezi. Ali lahko vi, g. predsednik, to odobravate?

Poslednji povod za to pismo je postopanje omladinskega »Zbora« pred občinim zborom Saveza jugoslovenskih nacionalnih akademskih organizacij. — Ustanovljen za korist vseh nacionalnih klubov v državi, brez obzira na njih politično pripadnost, S. J. N. A. O. mora še naprej ostati nadstrankarska in nepolitična organizacija, ker samo na ta način more odgovarjati svojemu namenu. Akademski sekcije »Zbora« i v Ljubljani i v Zagrebu, ki so že do sedaj na vsak način poskušale dobiti S. J. N. A. O. v svojo vplivno sfero, so se sedaj z vso silo podale na delo, da iz Saveza napravijo zborško ekspozituro. Nikdo »Zboru« ne brani, da bi ustanovil svoj

lastni savez, v katerem bi bile včlanjene samo zborške organizacije. Vendar za nobeno ceno ne moremo dovoliti, da z delom in trdom vseh nacionalnih klubov v državi ustanovljen Savez postane zborška ustanova. SJNAO ne more in ne sme biti politična organizacija; čim bi to postal, bi bila njegova smrtna obsodba podpisana.

Prepričali smo se, da je nekoristno pogajati se z omladinci »Zboraši«, ker odbijajo vsako možnost poštenega kompromisa. Nikdo jim v ostalem tega niti ne vsiljuje. Želja vseh nacionalnih akademskih društev pa je, da SJNAO očuvajo vseh trenj in potresov, ki so danes, ko nasprotniki komaj čakajo, da Savez razpuste, nevarnejši kot kdajkoli.

Predaleč bi nas zavedlo, če bi hoteli navesti vse konkretne primere, ki prikazujejo razdiralno delo omladinskih sekcij »Zbora« med nacionalno omladino (sem spadajo klevete, »miniranje« poedinih nezborških klubov etc.), želimo le, da Vas, g. predsednik, opozorimo na tako delo, ki ne služi v čast in korist »Zboru« kot takem, še manj pa jugoslovenskemu nacionalizmu. Fanatizem in intolerantnost omladinskih sekcij »Zbora« so na najboljši poti, da razbijejo še dosedanje preveč šibke vezi naše akademske omladine in akademskih središč.

Gospod predsednik!

Usojamo si vprašati Vas: Ali Vam je znano tako delovanje akademskih sekcij »Zbora« v Ljubljani in Zagrebu? Če Vam je znano, ali se tako postopa v vašim odobrenjem? Prepričani smo, da ne morete Vi, ki ste svoj čas izjavili, da niste proti stvoritvi »nacionalne fronte«, odobravati razdiralnega in nevarnega dela Vašega podmladka. Če se pa v tem prepričanju varamo — mislimo, da posledice ne bodo koristne za omladino »Zbora«.

Prosimo Vas, g. predsednik, da verujete v iskrenost, ki nas vodi pri naslavljanju tega pisma in da sprejmete izraze našega globokega spoštovanja.

UREDNIŠTVO »NAŠE MISLI«.

DVE IZJAVI

V zadnjih dneh našega političnega življenja sta padli dve izjavi, o katerih govore naši politiki, da imajo veliko važnost in pomen za naše notranje politično življenje.

G. dr. Maček je, govoreč o reševanju hrvatskega vprašanja, izjavil, da je uredeitev naše države odvisna od razgovorov in sporazumov, da pa so narodna dinastija in skupne državne meje izven diskusije. Kakor rečeno, smatrajo o tej izjavi naši politiki, da je velike važnosti, ker predstavlja korak naprej v reševanju hrvatskega in obče državnega vprašanja. Res je, da ta izjava ne vsebuje nikakega konkretnega predloga o tem, kako naj bo urejena naša država. Važno pa je — tako mislijo naši poli-

tiki — ker podaja osnovo za razgovore, ki naj bi jih imeli oni politiki in predstavniki naroda, ki se danes smatrajo za sposobne in za kompetentne za reševanje hrvatskega in splošnodržavnega vprašanja. Po njihovem mnenju je zlasti važno to, da je postavil to osnovo, ki pomeni afirmacijo naše državne misli, g. dr. Maček, ki so ga nekateri še nedavno smatrali za sovražnika naše države.

Po našem mnenju bi mogla imeti izjava g. dr. Mačka važen političen pomen, ako bi bila mišljena resno in iskreno. Ako predpostavimo, da pomeni izjava g. dr. Mačka danes voljo skoraj vseh Hrvatov, bi mogla ta izjava biti velik dogodek v našem političnem življenju, ker bi značila utrditev vdanosti in spoštovanja Hrvatov do naše narodne dinastije in do naše države. G. doktor Maček kot predstavnik hrvatskega pokreta ni pristaš našega narodnega zedinjenja, t. j. jugoslovenskega nacionalizma. Njegova izjava pa bi mogla pomeniti, da je pristaš jugoslovenskega patriotizma. Ako bi g. dr. Maček resnično deloval v tem smislu, bi bilo to pomembno za učvrstitev naše narodne države, na katere učvrstitvi jugoslovenski nacionalisti delamo.

Kakor rečeno, ne verujemo v resnost in iskrenost izjave g. dr. Mačka, zato žalibog ne moremo pripisati njegovi izjavi takšnega pomena, kakor to delajo naši politiki.

Drugo važno izjavo je podal predsednik vlade g. dr. Stojadinović. Na zborovanju JRZ v Skoplju, da more JRZ edino resno računati z g. dr. Mačkom, ali drugače rečeno, g. dr. Stojadinović je v svoji izjavi izrazil željo, naj bi g. dr. Maček priznal JRZ kot edini činitelj, s katerim bi hotel skleniti takozvani sporazum. Izjava predsednika vlade je važna vsled tega, ker pomeni kulminacijo vseh onih izjav, ki so jih podajali politiki iz JRZ in ki so kazale na težnjo, da hoče JRZ eliminirati srbijansko združeno opozicijo kot faktor pri reševanju hrvatskega in občedržavnega vprašanja in da hoče JRZ postati edini predstavnik Srbov za »sporazumevanje« s Hrvati. G. dr. Stojadinović je s tem jasno povedal, da hoče vprav on skleniti takozvani sporazum in da hoče izključiti od tega politike iz srbijanske združene opozicije, katero očitno smatra za nesposobno, da vodi kako realno politiko. Temu primerno je JRZ prevzela vsa ona gesla, ki so nedavno privlačila narodne mase v Srbiji. S tem je hotela vzeti srbijanski združeni opoziciji najmočnejše orožje, ki je trdila o sebi, da edino ona dela na sporazumu s Hrvati in da ima zato edino ona legi-

O TAKTICI

PRIMITIVNOST NAŠEG POLITIČKOG ŽIVOVA — REALNOST MASE — TAKTIKA KAO HIRURSKA OPERACIJA — POTREBA MOSKOVSKIH PROCESA — UNUTARNJE RAZMIRICE I PROTIVNICI — TAKTIKA PPEMA PROGRAMU, NE PROGRAM PREMA TAKTICI!

Na ovom mestu smo baš nedavno pleđirali za depolitizaciju mase. Zagovarali smo to ukazujući na činjenicu da su narodu važnije narodnogospodarske pouke i objašnjenja nego »pripovetka o najvećem lopovu«. Ali, čuli smo za merke da je depolitizacija isuviše idealna stvar a da bi za njom valjalo težiti. Međutim, ako pregledamo naš politički život, pronaći ćemo da nam on i sa druge strane daje argumente za potrebu depolitizacije mase. Te argumente ćemo naći u istoriji taktike naših političkih stranaka i šefova, i oni će nam opet jasno potvrditi naše mišljenje da kod nas i nema prave velike politike nego se vodi sitna politika koja je potpuno uslovljena trenutnim prilikama na političkom tržištu. A da takva »dnevna politika«, plašljiva i neodlučna, nije korisna narodu, naše je nepokolebivo uverenje.

Doduše, kod nas nema velikih stranaka, kod nas se uopšte problem političke stranke postavlja na veoma primitivan način. Pitanje je isključivo u broje trenutnih pristalica, nikako ne i u njihovoj izgrađenosti u duhu strankinog programa; pitanje kvantiteta, dakle a ne kvaliteta. Dalje, stranke se ne stvaraju tako da se krug istomišljenika složi te stane raditi da ostvari svoje težnje nego svaki onaj koji dođe do vlasti obrazuje u svim mestima kancelarije za upis u posve novu, svoju stranku tražeći se samo da ima što više glasača; a kod

timacijo do razgovorov in pravico do vlade in oblasti. Vprašanje pa je, ako bo dr. Maček priznal JRZ to legitimacijo in ako se bodo sploh uresničile njegove želje.

Ako vzamemo v pretres izjavi gosp. dr. Mačka in g. dr. Stojadinovića, moremo pričakovati v prihodnosti važnih političnih dogodkov. Mi mladi jugoslovenski nacionalisti s skepto gledamo na vse te poizkuse, ki jih pripravljajo današnji vodilni politiki. Prepričani smo, da različna sporazumevanja med stariimi politiki ne bodo prinesla onega, kar hočemo mi. Uverjeni smo, da more edino poživitev ideje jugoslovenskega nacionalizma v širokih masah naroda prineesti sporazum in s tem učvrstiti našo državo. Zato stojimo ob strani temu, kar delajo gospodje politiki in se pripravljamo na čas, ko bomo mogli z narodom urediti našo državo tako, kakor odgovarja ideji jugoslov. nacionalizma.

siromašnog naroda, kao što je naš, takva praksa ima uspeha. Ali, sve to ne može da bude isprika za one neverovatne podvige koji se u nas čine »iz taktičkih razloga«. Gradi se tu na strašno pogrešnom računu. Računa se, naime, s time da će masa poverovati u grandiozno lukavstvo i promućurnost onoga koji te strateške podvige vrši te da će njima biti sva oduševljena. Kobna zabuda! Masa je vrlo realna, ona je apsolutno uverena da je dva put dva četiri, a ne tek možda četiri. Zato ona neće razumeti nikakav »visoki taktički potez« nego će, već prema vrsti tog poteza, celu stvar shvatiti ili kao nepouzdanost ili kao slabost — što se, na kraju krajeva, svodi na isto. Ako ja danas radim za Jeftića a sutra za Udruženu opoziciju, mogu pričati do sudnjega dana da su me pri takvom radu vodili samo neki visoki taktički razlozi, publika ostaje kod mišljenja da sam nepouzdan i tačka! Time je za mene stvar izgubljena, naravno.

Račun se mora postaviti na jednostavnu i jasnu osnovu. Stranka koja hoće da ima budućnost, mora pre svega hteti da živi. Ono što živi ne postaje odjednom veliko nego sazreva polako, pati i od bolesti, pojavljuju se i čirevi. Čir se mora odrezati, u tome je stvar. A mi danas na sve strane vidimo kako se čirevi brižljivo neguju, paze kao malo vode na dlanu, daju im se hrana — i čir pređe potajno na ceo organizam, razari ga, i celo biće ućine. Onda dolaze mudri žreci, klimaju začuđeno glavama: »otkuda to, ta zar nismo postupali taktički odlično, pazili smo da se ništa i niko ne povredi, otkuda sada smrt?«

U životu se nigde ne postupa tako da se pruža levi obraz ako te ko udari po desnom; kao što je poznato, postupa se drukčije. Svi mi govorimo o miru ali smo vrlo ponosni kada nam ko kaže da je naša vojska odlična i dobro opremljena. Nema tu nikakvog smisla roniti suze nad militarističkim vremenima jer, dok mi ronimo suze, drugi će se požuriti da to iskoristi. Efikasna taktika, dakle, mora biti odlučna i nesentimentalna. Odlučnost pokazuje snagu a jedino snaga imponuje masi. Ono što ne valja, treba oseci bez milosti. Jer, kao što smo rekli, ili će čir razariti ceo organizam ili će toliko osiliti da će se pretvoriti u zaseban, nov organizam pa sa okolicom otpasti od matice i time učiniti veću štetu nego da je odstranjen

hirurškim putem. Jer, disidenti su opasni ako sami istupe; ali, ako se to preduredi na taj način što ih se isključi još pre nego što i pomisle na samostalan korak, opasnost je mnogo manja ili nikakva.

Svaka stranka koja je htela da živi imala je svoj 30 juni ili moskovski proces. Ne radi se tu o »čišćenju« nego o tome da se masi pokaže da se sa izabrane linije ne skreće ni po koju cenu. Doslednost mora da bude gvozdена i nemilosrdna, ona se ne sme zavestljati ni pred čime. Već i zato što time pokazujemo svoje poverenje prema masi pristalica. »Mi verujemo u vas i oslanjamo se na vaše zdravo rasuđivanje toliko da se, eto, ne bojimo zadrmati strankom od temelja do vrha«.

Kod nas, ove jedino korisne i ispravne taktike nema, i zato mi velikom skeptom pratimo razvoj događaja. Masa nigde ne vidi primer odlučnosti i doslednosti. Ona vidi samo da se mlitavim i nerazumljivim »taktiziranjem« koristi jedino protivnik. Lud bi taj i bio ako ne bi iskoristio neodlučnost i kolebanje svog eventualno opasnog neprijatelja. Masa vidi samo da se imaju veliki obziri pred protivnikom. Ne dolazi do otvorenih reči iz golemog straha da protivnik ne bi iskoristio razmirice. Nacionalisti imaju da se osećaju toliko jaki da svoje račune poravnavaju otvoreno i javno. Nikakvog smešnog i kukavičkog obzira na protivnika! Protivnik će imati više koristi od zataškavanja stvari nego od njezinog javnog obračunavanja — kad bi se to već jednom uvidelo! Kad bi se već jednom uvidelo da se taktika ima upravljati po programu stranke a ne program prema taktici.

Dok se to ne dogodi, ostajemo veoma skeptični i preporučujemo depolitizaciju mase.

OBČNI ZBORI

Tik pred zaključkom redakcije smo izvedeli, da se bo vršil dne 21. t. m. ob 15. uri v predavalnici št. 90 na Univerzi občni zbor Društva slušateljev filozofske fakultete. Istega dne in istotam ob 17. uri se bo vršil članski sestanek podružnice Ferijalnega saveza na juridični fakulteti. Dne 27. t. m. se bo vršil občni zbor Akademске akcije za izgraditev knjižnice. Dne 28. t. m. se bodo vršile od 8. do 13. ure volitve v odbor Akcije. Volitve se bodo izvršile prvič v Jugoslaviji po uredbi o združevanju slušateljev, katero so pred več deset meseci odklonili vsi akademiki v naši državi. Istega dne se bo vršil v predavalnici št. 90 občni zbor podružnice Ferijalnega saveza na juridični fakulteti, na katerem bo dosedanji odbor dajal račun za svoje čudno ponašanje.

KULTURA

PREDLAGAMO TEDEN DOMAČE KNJIGE

Razstava češkoslovaške knjige ja zaključena. Dosegla je popolen uspeh, poset je bil uprav rekorden. Slične razstave so nam jako potrebne, kajti, pri- znajmo si, pri nas gledamo v svet še danes skozi nemška očala. Pogledati je treba samo v naše javne ali zasebne knjižnice: pretežno nemške knjige! Pa v kavarnah, nemških časopisov je povsod polno; tudi v biografiji prevladuje nemški film. Naša dolžnost je, da se končno teh nekoristnih vsakodnevnih vplivanj osvobodimo, če pa že moramo seči po tujem, sežimo vsaj po slovan- skem. Nujno je, da se naučimo ceniti svoje lastne kulturne vrednote. Ali ne bi bilo umestno, da se organizira propagandni teden naše domače knjige? Pri nas je za knjižno propagando tako slabo preskrbljeno, da oni, ki se za to posebej ne zanima, sploh ne ve, kaj imamo. Na Češkoslovaškem so n. pr. že večkrat priredili propagandne tedne domače kulture. Razstavljali so češke in slovaške knjige, prirejali koncerte del domačih komponistov, gledališča so uprizorjela zgolj dela domačih avtorjev ter prirejali so razstave domačih upodabljalcev umetnikov. Uspeh ni izostal. Kulturne vrednote so se popularizirale; cene so za tak teden posebej do-

ločili, tako da je bila n. pr. knjiga dostopna tudi nepremožnemu. Slično je organizirana propaganda v Italiji in Nemčiji.

Organiziranje propagandnega tedna naše kulture je nedvomno stvar, ki zahteva temeljite in vestne priprave. Zato bi bilo boljše, da pričnemo z manjšim: teden domače knjige. Pritegniti bi bilo treba predvsem založništva, knjigarne in knjižnice. Mnogi bodo seveda pokazali nerazumevanje, toda poskusiti je treba, pa uspeh ne bo izostal.

IZLOŽBA ČEHOSLOVAČKE KNJIGE

Povodom izložbe posleratne čehoslovačke knjige koju je priredila Akademaska sekcija Jugosl. - čehosl. lige u Ljubljani od 28. X. do 9. XI. 1936.

Jedno od najzanimljivijih odeljenja je bilo odeljenje uzajamnih prevoda. Vrlo informativno odeljenje. Tu se moglo videti kako knjiga stoji kod nas a kako kod Čeha. Kod nas, prosečno uzev, slaba štampa, slab papir i slab uzev; kod njih, skoro sve na reprezentativnom stepenu. Doduše, jasno se vidi da je to hotimično, oseća se kako se Česi svim silama trude da dokažu kako su i oni jedan od »evropskih kulturnih naroda«. Cela Čehoslovačka ima izvesan potez reprezentativnosti, opaža se kako taj narod hoće da utiče na stran-

ca svojim delima »evropskog formata«; on hoće strancu da iznudi priznanje kako nimalo ne zaostaje za velikim kulturnim narodima nego da je po vrednosti ravnopravan među njima. Ali, daleko je ova primedba od toga da bude prekor. Ona je priznanje puno poštovanja. Zamislite geografski položaj Čehoslovačke, zamislite njen nemoguć oblik i onda zamislite da tamo žive Jugosloveni. Šta hoću time da kažem, jasno je. Tim pre moramo biti zadivljeni pred činjenicom da je Čehoslovacima zaista i uspeo da stanu u red velikih evropskih naroda. Ništa zato što cela zemlja još miriše na žbuku i novu boju; stvar je u tome što je žbuka dobra i boja odlična.

Da, ima i političkog života u Čehoslovačkoj, tamo je dozvoljena i komunistička stranka, ali znate li kako izgledaju njihovi politički zborovi? Najveća dvorana u mestu se iznajmi, poradaju se stolovi i stolice, na pozornici se nameste govornici i govore. Za to vreme se toči pivo među slušaocima, posle govornika ima svak pravo da traži reč — koju i dobija. Pa se, naprimjer, na zboru lidové strany (klerikalne) podigne komunist, otprije čašn i strašno napadne govornika. Publika pleše i jednome i drugome, prema tome koji bolje govori, ili pleše samo jednome — zašto da razbijem glavu svom blišnjemu samo zato što ne misli da je gospoda Zeminová pozvana da preporo-

di svet? Naravno, katkada zborovi izgledaju i drukčije ali obično je tako.

Čehoslovaci zaista izgrađuju svoju državu. Ne mislim da je minus što su trgovci. Čehoslovačkom prosečnom državljaninu kazuje njegov zdrav razum da će se najbolje osećati u vlastitoj kući i zato se on, kao trgovac, trudi da pomaže banku koja mu daje dobre i sigurne kamate. »Česká práce«. U Čehoslovačkoj se s tim pojmom vezuje pojam kvaliteta. »Jugoslovenski rad, jugoslovenski proizvodi«. Ako se kod nas upotrebljuje taj izraz, niko i ne misli na kvalitet, tu se samo apeľuje na neki romantičan i naivan patriotizam koji treba da učini da kupujemo neku stvar samo zato što je »domaći proizvod« a ne zato što bi bila i dobar proizvod.

Čehoslovačka ministarstva, bez obzira na trenutacnu vladu, izdaju redovne publikacije na svim svetskim jezicima u kojima inostranstvo obaveštavaju o radovima u svom delokrugu. Jeste li videli te knjige na izložbi? A zašto toga nema kod nas?

Mnogo možemo da naučimo od Čehoslovaka. Naučiti prvenstveno to da ćemo sve dotada ostati »mali narod« dok se sami ne odlučimo da postanemo velik. Čehoslovaci su takođe »mali narod«; ali, to oni samo govore; rade, međutim, kao velik narod. Njihova je knjiga, da uzmemo samo taj mali primer, na evropskom nivou, hotimice i svesno na evropskom nivou. Zašto je

Nacionalna zmaga na univerzi: občni zbor DSJF

Vsako leto je na univerzi največji dogodek — občni zbor juristov. Pa saj tudi po pravici zasluži to veliko pozornost. Najmočnejše strokovno društvo, ki samo združuje dobro četrtino slušateljev vse univerze, si zbira za eno študijsko leto nove reprezentante. Čeprav je to društvo strokovno, vendar polagajo vse svetovnonarodne skupine veliko važnost na potek občnega zbora in predvsem na izid volitev. Vse tri skupine so za to priliko neverjetno delavne. Razumljivo je zato, da se kaže veliko zanimanje za društvo v velikem številu članstva, saj združuje Društvo slušateljev juridične fakultete približno 73 % vseh juristov, ker skuša vsaka skupina vpisati do poslednjega vse svoje pristaje. In trud za to društvo se tudi izplača, kajti kdor ima odločilno besedo v tem društvu, ta jo ima tudi v medstrokovnem odboru, ki ga vodijo zastopniki pravne fakultete.

Tudi letošnji občni zbor je bil od vseh skupin skrbno pripravljen. Vršil se je, kot vsi občni zbori poslednjih let, v znamenju borbe med nacionalisti, katoliškimi ter levičarskimi internacionalci.

V soboto 14. t. m. so se zbrali juristi v zborniški dvorani univerze. Zelo dobro obiskano zborovanje, udeležilo se ga je okoli 300 ljudi, je otvoril in vodil predsednik g. Milan Orožen. Po otvoritvi in pozdravu je pozval navzoče tovariše, da z enominutnim molkom počaste spomin prezgodaj umrlih tovarišev. Z globoko občuteno pieteto so navzoči počastili spomin dveh ljubiteljev naših planin, tragično ponesrečenih tovarišev Mladena Mikšiča in Vida Janša ter tovariša Bruna Vatovca, ki mu je zavratna jetika prekinila uspešen razvoj.

Po tej počastitvi je predsednik sporočil pozdrave službeno zadržanega g. dekana juridične fakultete dr. Aleksandra Bilimoviča.

O delu odbora je nato poročal tajnik g. Ferfolja Ervin, ki je povdaril delo v meddruštvenem odboru in delo za stanovsko reprezentanco; nadalje je poročal knjižničar g. Briški Martin, ki je prikazal nepraktičnost knjižnice in povdaril, da je pri članstvu zanimanje le za izrazito študijske knjige, da pa ravno teh nedostaja. Zelo kvarna za dobro poslovanje knjižnice pa je nediscipliniranost članstva, ki je z vračanjem knjig stalno v zamudi. Knjižnica je v tej dobi narasla za 91 kosov, ki večinoma izvirajo iz zapuščine dr. Tekavčiča. Veliko zaslug pri tem ima g. prodekan juri-

dične fakultete dr. et dr. h. c. Metod Dolenc, ki je tudi sam podaril več knjig.

Blagajniško poročilo je podal g. Ločniškar Vlado. Poročala sta še g. Savelli Julij, kot zastopnik D. S. J. F. v Univerzitetnem zdravstvenem fondu in predsednik društvenega razsodišča g. Branko Mikuletič. Ker sta referent za skripta in vodja podpornega fonda odsotna je njuno poročilo podal predsednik. Največje in naravnost ogromno delo tega odbora tvori izdajanje skript. V tem letu je bilo izdanih več skript, kot v zadnjih petih letih skupaj. — Ogromnost tega dela se nam pokaže v pravi luči šele tedaj, ako vemo, da so skripta pisali in razmnoževali odborniki sami ob podpori nekaterih članov in da je bilo v tem letu natisnanih preko 120.000 strani skript. Zelo mnogo materijala pa je g. predsednik zbral pri gospodih profesorjih in ga je društvo pripravilo za tisk.

Tudi podporni fond se je takoj ob začetku svojega življenja dobro izkazal. Izposodil je 26 revnejšim tovarišem 65 komadov skript. Sčasoma se bo ta fond razvil v lepo in prepotrebno socialno ustanovo v korist revnejšim slušateljem.

Kot zadnji je podal poročilo predsednik. V svojih precej obširnih izvajanjih je prikazal sliko dela letošnjega odbora. Moramo priznati, da je ta odbor res zmogel delo, ki se zdi na prvi pogled nezmagljivo. Sledeč svoji obljubi na lanskem občnem zboru, da bo vodil D. S. J. F. v popolnoma apolitičnem duhu, da bo vsa njegova skrb in ves njegov trud veljal edino strokovnim koristim, je vodil vse leto najvažnejše strokovno društvo v popolno zadovoljstvo vseh skupin. Sploh opažamo, da so edino nacionalisti dovolj širokopotezni in avtokritični, da so zmogli kot predsedniki strokovnih društev voditi ta društva res strokovno in da so edino oni zmogli ustvariti v odboru, ki je redno sestavljen iz nazorsko popolnoma diametralnih ljudi, če že ne prisrčno, pa vsaj korektno in dela zmoglo razmerje. Kot predsednik DSJF je g. Orožen predložil medstrokovnemu odboru, vodil njegove seje in delo. Njegovo je tudi delo za akademsko reprezentanco, ki pa so jo nekateri nerazsodni elementi preprečili.

Kako pozitivno je članstvo ocenilo delo odbora se razvidi najbolj iz dejstva, da so bila vsa poročila sprejeta soglasno in brez vsake pripombe.

Revizorsko poročilo bi moral podati g. Tone Klemenčič, ki pa je hotel svojo funkcijo prekoračiti in pledirati za listo, ki je bila razveljavljena radi formalnih nedostatkov in na kateri je on kandidiral. Občni zbor je energično preprečil tako preširoko razlago revizorske funkcije in zahteval stvarno revizorsko poročilo, ki ga je g. Klemenčič na zahtevo zmogel in objektivnega srevizorja g. Rögerja končno tudi podal. Vsemu odboru je bila soglasno dana razrešnica, pohvalo pa so dobili predsednik, referent za skripta in knjižničar.

Po sledeči burni debati o veljavnosti oziroma neveljavnosti liste »Slovenske fronte«, je približno 40 levičarjev demonstrativno zapustilo občni zbor. Takoj za tem so se pričele volitve. Veljavno vloženi sta bili dve listi: nacionalna z nosilcem g. Raičem Draganom in »slovenska«, katoliških akademikov z nosilcem g. Kiklom Francem. Ob smrtni tišini je zastopnik skrutinatorjev razglasil rezultat volitev:

Nacionalna lista je dobila 135 glasov,

»slovenska« lista pa 111 glasov; tri glasovnice so bile oddane prazne. Izvoljeni so bili naslednji gospodje: za predsednika: Raič Dragan (nac.); v odbor: Kikl Franc (kat.), Dolenc Matjanko (nac.), Jaklič Anton (kat.), Jerovec Franc (nac.), Makovec Viktor (kat.) in Zarni Vladiboj (nac.); namestnika sta Renčelj Franc (nac.) in Klemenčič Franc (kat.); revizorji: Orožen Milan (nac.), Ločniškar Vlado (kat.) in Ribnikar Miran (nac.); razsodišče: Erjavec Oroslav (nac.), Zupan Ljudevit (kat.), Reicher Saša (nac.), Berkopec Anton (kat.) in Zužič Savo (nac.).

Sledila je debata o samostojnih predlogih. Govorilo se je o ustanovitvi stolice za manjšinsko pravo, o slovenskem pravnem jeziku, o reprezentanci, o klinični bolnici itd.

Ob 19. uri je novoizvoljeni predsednik g. Raič Dragan zelo uspelo zborovanje zaključil.

abc.

LISTA SLOVENSKE FRONTE

Na občnem zboru DSJF dne 14. t. m. se je vršila nad dve uri dolga debata, ali je bil odbor društva upravičen odkloniti zgoraj imenovano listo, ali ne.

Lista slovenske fronte, za katero se skrivajo razne levičarske skupine, je bila sicer v roku, ki ga je določil odbor, vložena. Ni pa odgovarjala § 14. čl. 1. pravilom društva slušateljev juridične fakultete. Omenjeni paragraf se glasi: »Vsaka lista mora imeti sedem kandi-

pravo, profesor dr. Metod Dolenc v časopisu akademije za nemško pravo (str. 562, 1. 1936) jednato razpravo. Avtor se ni omejil samo na opis tistih določb kazenskega prava, ki pobijajo komunizem, marveč je tak opis spretno združil z razvojem našega političnega življenja po osvobojenju.

Avtor deli razpravo v štiri razdobja: prvo od zedinjenja do 2. avgusta 1921, ko je izšel zakon o zaščiti države, drugo nato do 6. januarja 1929, tretjo do nove ustave l. 1931. in četrto do današnjih dni. V prvi dobi se je cepitev v socialnodemokratskih vrstah v konservativce in radikalne levičarje opazila sredi leta 1919., ko smo tudi pri nas dobili poleg Napreja še komunistično Bakljo. Volitve v konstituanto so prinesle komunistom velik uspeh. Za radikalni s 96 poslanci in demokrati s 52 poslanci so bili komunisti s svojimi 52 glasovi tretja stranka. Kmalu so se pojavila splošna stavkovna gibanja med železničarji in rudarji. Komunisti so se uveljavljali tudi pri občinskih volitvah, vendar so se izogibali odkrite firme, marveč so rajši nastopali — posebno pri nas — po naslovom delavske in kmetijske stranke. Po sprejetju Vidovdanske ustave so se zgodili trije usodni atentati: na takratnega regenta Aleksandra, nato na Pašiča, a sta se obe ponesrečila, ter na bivšega notranjega ministra Draškovića, ki ga je neki komunist umoril v Dehlicah. Ta dejanja so do-

datov za člane upravnega odbora in dva namestnika, tri kandidate za člane nadzornega odbora in pet kandidatov za člane društvenega razsodišča. Lista slovenske fronte pa je obstojala v tem, da je bilo na njej napisanih 20 imen, brez vsake oznake, kje so člani upravnega odbora, nadzornega odbora, razsodišča itd. Pravila društva ne določajo vrstnega reda posameznih društvenih organov. Tako ni bilo iz predložene liste razvidno, kdo kandidira v upravni odbor, kdo v razsodišče itd. Odbor društva radi tega te liste ni odobril in tako ni prišla v poštev pri glasovanju na občnem zboru.

Na istem zborovanju je bila ostra debata tudi o tem, ali se je vpisovanje v redu izvršilo ali ne. Odbor društva je določil, da se vpisovanje v društvo zaključijo v petek, dne 13. t. m. ob 12. uri. Pred to uro pa je bilo v društvem lokalu, kjer se je vpisovanje vršilo, več tovarišev, ki so se želeli vpisati. Ker do 12. ure nista funkcionarja odbora, ki sta vršila vpisovanje, zmogla isto izvršiti, je točno ob 12. uri bivši predsednik g. Orožen odločil sledeče: tisti tovariši in tovarišice, ki so do 12. ure prišli v lokal z namenom, da se vpišejo, bodo vpisani v društvo, drugi pa ne. Vpisovalca sta delo nadaljevala in nihče, kdor je prišel po 12. uri, ni bil vpisan v društvo. Tako so se pravočasno zbrani tovariši de facto vpisali po 12. uri. Temu so ugovarjali gg. Klemenčič, Krivic, Pavlič in izjavljali, da je odbor izvršil nepravilen vpis v društvo, da je s tem prekršil pravila in zahtevali, da se zato pripravi k glasovanju tudi lista slovenske fronte.

Nekateri tovariši so zahtevali, da naj občni zbor sprejme listo slovenske fronte, čeprav ne odgovarja društvenim pravilom. Predsednik je pojasnil, da sicer lahko občni zbor z dvetretjinsko večino spreminja pravila. Pojasniti pa je moral, da tako spremenjena pravila stopijo v veljavo šele na prihodnjem občnem zboru. Gg. Klemenčič, Krivic in Pavlič ter še nekateri, pa tega niso in niso hoteli uvideti. Očividno so oni zagrešili, da lista ni bila sprejeta. Ogromna večina zborovalcev pa je sklenila, da se s to brezplodno debato prekinje in preide na volitve. Sedaj pa je razgrajanje in preklinjanje gg. Klemenčiča, Krivica in Pavliča doseglo svojo kulminacijo. Predsednik in omenjene tri tovariše opominjal in jim grozil z izključitvijo, dokler jih ni na zahtevo skoro vseh zborovalcev res izključil iz zborovanja. Po dolgem razgrajanju in obnašanju, ki ni več človeško, je g. Krivic pozval zborovalce, da zapuste občni zbor. In odšlo jih je iz dvorane okoli štirideset.

naša još uvek na nivou »malog naroda«, na balkanskom nivou? Hoćemo li mi većito ostati u prosjačkom odelu?

»LJUBLJANSKI ZVON«

V zadnjih letih je bil »Ljubljanski Zvon« že večkrat predmet zanimanja naše nacionalne javnosti. Povod so dale razne uredniške in sotrudiške krize ali spretno plasirane ideje v nekaterih člankih, ki so v najglobejšem nasprotju z lepo in častljivo tradicijo te naše literarne in znanstvene revije. Popolnoma upravičeno je nekatero nacionalno časopisje z ogorčenjem protestiralo proti takim pojavom, ki grozijo, da skomprotirajo kulturni organ, ki je od l. 1881. dosledno služil nacionalni in napredni stvari. Ni važno ali značilno je, da je naslednik »Akademskega Glasca«, list »1551« v eni zadnjih števil skratkar za koristno in umestno, da z ozirom na snov »Ljubljanskega Zvona« dela zanj reklamo in ga priporoča v isti sapi s »Sodobnostjo«.

V tem norčevanju mislimo, da je vsebovan tudi drastičen opomin onim, ki morajo voditi račun in nositi odgovornost za usodo »Ljubljanskega Zvona«.

Mi lahko razumemo in lahko priznamo, da preživlja kaka revija ali celotna idejna skupina krizo v svoji literarni produktivnosti, da nima vedno najmočnejšega naraščanja in da zato zanika v tej panogi svojega življenja trenutno

navzdol, ker to je naraven in sam v sebi upravičen pojav. Ne moremo pa razumeti in opravičiti, če kaka revija, osnovana z namenom, da kot organ določene misli in tendence po odgovornosti njenih upraviteljev iztira idejno vsled sotrudiških kriz. Boljši in častnejši je v takem primeru padeč nivoja in v skrajnem primeru celo njena ukinitve.

V konkretnem primeru pa smo mi prepričani, da se da ohraniti i višina i idejna doslednost. Jugoslovanska nacionalna mladina vidi v »Ljubljanskem Zvonu« dragocen kapital, zbran od nacionalnih in naprednih generacij in zahteva od merodajnih činiteljev, da ga upravljajo v smislu njegove preteklosti. To važno kulturno vprašanje je treba brezkompromisno razčistiti ali nikdar v korist sotrudiškom, ki postavljajo za pogoj svojega sodelovanja izločitev odličnih nacionalnih kulturnih delavcev.

KAZENSKOPRAVNO POBIJANJE KOMUNIZMA V JUGOSLAVIJI

Na osnovi članka, o katerem govori naše poročilo, je bil gosp. prodekan dr. et dr. h. c. Dolenc Metod, kot edini Jugoslovane, objavljeno od nemškega pravosodnega ministrstva na pravniki kongres v Nemčiji. — Op. ur.

O tem zanimivem problemu je napisal naš ordinarijski kazenskopravni

Poravnajte naročnino!
Podpirajte svoj tisk!

Voditelji slovenske fronte so na zborovanju s svojim nastopom kompromitirali svojo listo in ko so prepozno uvideli to svojo napako, so raje zbežali z Univerze, kot pa da bi se udeležili volitev in oddali prazne glasovnice. Slaba vest in popolen krah jih je privedel do tega. Sedaj si pa delajo reklamo s trošenjem vesti, da bi dobili za listo slovenske fronte vsaj 50 glasov. Le kdo jim verjame!

M. P.

Z NAŠIH UNIVERZ

DELO MEDDRUŠTVENEGA ODBORA IN REPREZENTANCA

Meddruštveni odbor na naši Univerzi ponovno pretresa vprašanje vrhovne akademske predstavnice. Kot smo na tem mestu že javili, je maja meseca univerzitetni senat odklonil pravila za reprezentanco, ki so jih predložila vsa strokovna in celo vsa kulturna društva na naši univerzi. Omenjena pravila niso bila v skladu z občo univerzitetno uredbo o združevanju univerzitetnih slušateljev. Da, res je tako. Ali, razen pravil enega društva na naši Univerzi, ni nobeno društvo v skladu s paragrafi. Političen interes pač ni dopuščal visokim zaščitnikom neboljenih katoliških akademikov, da bi že spomladi dobili potrebno reprezentanco.

Tako sedaj v jeseni zopet kuje posebna komisija meddruštvenega odbora reprezentančna pravila. Kako priti enkrat do pravil? Sledeče poti so na razpolago: Prva pot je osnivanje reprezentance po uredbi o združevanju univerzitetnih slušateljev. S tem se vsa naša akademska omladina ne strinja. Druga pot je osnivanje reprezentance po strokovnih društvih. V teh katoliški akademiki (razen teologije seveda) nimajo dovolj zaslonbe, ker pač nikdar niso bili dobri strokovni delavci. Zato so proti takemu osnivanju reprezentance. Tretja pot je ta, da bi ustanovili posebno društvo, katerega pravila bi odgovaljala obema uredbama. In to društvo bi že po pravilih imelo reprezentančni značaj. Ta predlog pa je jako problematičen, ker bi takšna reprezentanca bila navezana le na dobro voljo sodelujočih. Četrta pot je osnivanje pravil kot jih žele akademiki. Ta bi bila sestavljena praeter legem (mimo uredbe). Dosedanji poskusi v tej smeri so se ponesrečili. Zadnja pot pa je osnivanje pravil, ki bi jih akademiki sami sestavili in bi jih ministrstvo prosvete na predlog rektorata potrdilo. Takšna pravila, ki so jih sestavili akademiki vseh skupin in se z njimi vsi strinjajo, so bila pred kratkim izdelana.

Meddruštveni odbor, ki ga sestavljajo zastopniki vseh strokovnih in kulturnih društev, je soglasno odobril zadnjo pot. Tako izdelana pravila bodo naši akademiki s podpisami strokovnih in kulturnih društev poslali na merodajna mesta. Upamo, da bo naša akademska omladina uspela v svoji bitni zahtevi, zahtevi po reprezentančni organizaciji. To bo v korist naši univerzi, na kateri se društveno življenje ne vrši tako, kot bi se moralo. Z reprezentanco pa bi se verjetno vse akademsko delo v društvih normaliziralo in z uspehom razvijalo v korist našega akademika.

PREMESTITEV SPOMENIKA KRALJA ALEKSANDRA?

Baje je posebna komisija, v kateri je bil tudi gospod rektor, je sklenila, da naj rektorat prenese spomenik kralja Aleksandra I. Zedinitelja iz avle na stopnišče. Nacionalni akademiki smatramo, da stopnišče ni primeren prostor za spomenik moža, katerega pokroviteljstvo je s hvaležnostjo sprejela naša Alma Mater. Pokojni kralj je nešteto krat, zlasti za našo Univerzo v kritičnih momentih zastavil svojo besedo. Omenimo naj samo redukcijo nekaterih naših fakultet. Tudi zidava knjižnice je njegovo delo. Saj se je On sam najprej zavzel za knjižnico. Zahtevamo od rektorata tozadevnega pojasnila.

JASO JE ZBOROVAL

Pred nekaj dnevi so položili akademiki-smučarji, člani Jug. Akad. Smuč. Organizacije, obračun o svojem delu v pretekli sezoni. Ob številni udeležbi članstva je otvoril predsednik Mikulčič občni zbor, pozdravil vse navzoče in predlagal, da se odpošlje pozdravne brožavke ministroma dr. Rogiču in dr. Korošču ter predsedniku JZSS dr. Marušiču. Na kratko je orisal delovanje in uspeh organizacije v pretekli sezoni, ki je bilo dokaj ovirano radi slabih snežnih razmer. Tajniško poročilo tov. Dermelja je podrobno in nazorno prikazalo uspešno delovanje organizacije. Razveseljivo poročilo je podal blagajnik tov. Nagy, saj znaša imovina 4000 dinarjev. Tehnični referent tov. Reicher je poročal o udejstvovanju na belem polju in podčrtal uspeh, ki je bil dosežen s tečajem na Korošici. Po izglasovanju razrešnice staremu odboru je bil izvoljen novi odbor: predsednik Reicher Saša, podpredsednik Dermelj Mire, tajnik Močnik Rastko, blagajnik Nagy Viktor, tehnični referent Vrankar Pavle; odborniki: Kranjc Boris, Lampret Nada, Prezelj Boris.

Po končanih volitvah je sledila debata o bodočem delu, predvsem o udeležbi na svetovnem akademskem prvenstvu, ki bo od 1. do 7. februarja l. 1937. na Zell am See v Avstriji, o čemer je tudi že poročala deputacija ministru dr. Rogiču, na narodno-propagandnem izletu na Koroško, o ekskurziji v Bosno in o prirejanju tečajev za novince in tekmovalce. Zbor je zaključil novoizvoljeni predsednik in pozval vse akademike-smučarje naše univerze k uspešnemu delu za beli šport.

ŠE O MLADEM TRIGLAVU

Na osnovi poročila g. Šketlja smo javili v prejšnji številki, da bo univerzitetni senat ponovno razpravljal o tem društvu. Sedaj smo pa poučeni, da tega večnega razpravljanja ne bo več in to po zaslugi nekaterih profesorjev.

DSJF V CELJU

Društvo slušateljev juridične fakultete je priredilo 7. t. m. ekskurzijo tega društva v Celje pod vodstvom g. dekana dr. Bilimovića in g. univ. docenta Tomšiča. Akademiki so si ogledali Westnovo tovarno, celjski muzej, kjer jim je g. prof. Brodar tolmačil najdbe iz Potočke zialke, znameniti strop razpravne dvorane na sodišču itd. Mestna občina celjska je udeležence ekskurzije pogostila.

Nameravana ekskurzija v Maribor je preložena na pomlad.

GOBE PO DEŽJU

Narodni akademski klub

naj bi se osnoval na naši Univerzi. Univerzitetni senat je predložena pravila že potrdil. Duša prizadevanja za osnivanje tega čudnega kluba je gospod Klemenčič, ki je pred kratkim na občenem zboru DSJF dokazal, kako on pojmuje demokracijo, kolegialnost, strokovnost, stvarnost in — razgrajanje.

Akademski klub »Slovenija«

naj bi se imenovalo društvo, ki ga hočejo ustanoviti nekateri okrog lista »1551«. Mi se tega zelo veselimo, saj bomo lahko po delu kluba sodili upravičenost pisanja v »1551«. Obilo uspeha, več pa na vsak način kot z listom!

Dvoje društev

Neznani tovariši so osnovali slovensko kulturno društvo »Kladivo« in »Slovenski klub na Univerzi«, katerega baje tvori zmerina struja iz bivšega »Triglava«.

In končno: konfuzija

Univerzitetni senat je potrdil pravila akademskega kluba »Slovenija«, »Narodnega akademskega kluba« in »Slovenskega kluba na Univerzi«. Po informacijah, ki smo jih sprejeli, se mislijo vsi trije klubi združiti v eno organizacijo, ki bo baje nosila ime »Slovenski akademski klub«. Pač res konfuzija.

AKADEMSKA AKCIJA ZA IZGRADITEV KNJIŽNICE

je zaprosila rektorat, da bi ji dovolil 27. t. m. zborovanje, 28. t. m. pa naj bi se od osme do trinajste ure vršile volitve novega odbora.

BORBA RUSKEGA PREBIVALSTVA S SOVJETSKO VLADO

PREDAVANJE DR. B. SOLONJEVIČA

(Nadaljevanje in konec)

Meščansko prebivalstvo reagira na tri načine na pritisk vlade. To je, prvič, tako zvana »notranja emigracija« — alkoholizem ali pa — naučna delavnost. Tudi komunistom ni bilo mogoče iztrebiti talentov ruskega naroda. Toda treba je poudariti, da niso streljali Pavlova samo zato, ker je bil že preveč znan. Če je znanost na zavidi višini v ZSSR, ni to zasluga komunistov. Sledeč Marxovi formuli — »način življenja opredeljuje človekovo miselnost« (ali, grobo: der Mensch ist, was er isst), ne bi mnogo ustvarili, kajti način življenja ni nikakor v skladu z uspehi v znanosti, jedó pa znanstveniki bore malo! To je tista duševnost, tisti heroizem, ki je gnil v polarne kraje ruske letalce — »fest fantje« so jim pravili — to je tista želja, da se vsaj v težavah ekspedicij uide nenehanemu opazovanju po GPU.

Nadalje karakterizira sovjetsko prebivalstvo pasivnost z vsem vladnim ukazom in podjetjem. Vse, česar se dotakne smrtni duh socializma, uvene in usahne. To dejstvo so komunisti pojasnjevali kot »bolezen rasti«, nevednosti prehodne dobe. Sedaj, po 19 letih, njih vlade, je jasno, da je to »bolezen načela« — nezdravo, razkrajajoče delovanje socializma; to pojmuje inteligenca — in komu se zljubi delati stvar, ki o njej veš, da bo propadla?

Tretji del prebivalstva je aktiven. To so delavci, kmetje, učeča se mladina, ki sovraži vladu z voljnim sovraštvom, ki se bori z njo, gine, gre v koncentracijska taborišča, peša in vstaja za novo borbo. Stalinovec ni nikoli siguren za svoje življenje: zatrpali ga bodo v rovu ali vrgli pod gonilni jermen. Vaški predsednik gre s pripravljenim revolverjem v žepu ali držeč v isti roki časopis za prikritje. Denuncijant med študenti počuti mraz pri misli, da je lahko zaboden v hrbet.

S tako »ljubeznijo« je obdana vlada edine »proletarske države« na svetu. Zanes se lahko na vojsko GPU in na rdečo armado. Prva je oborožena do zob in oddaljena od ostalega

prebivalstva s morjem krvi in ognjem sovraštva. Tehnična moč armade se zdi predavatelju pretirano reklamirana. Glavno pa je, da bo prišla armada v času vojske v zelo težak položaj. Sedaj se rekrutira predvsem iz delavcev (do 60 %), ostali so pa komunisti iz kmetov. Toda kontingent kmetov se bo avtomatično povečal za časa vojne — in tedaj ni dvoma, kam bodo uperjene puške. Dalje, železnica je v obupnem stanju. Ko je bil predavatelj v Kazani, se je zgodila znamenita železniška nesreča. Z ene postaje je šel tovorni vlak in se je iztril. Ne da bi počakali sporočila z naslednje postaje, so za njim poslali sledeči vlak, ki se je tudi ponesrečil. Ista usoda je doletela nasprotno idóci vlak. Končno so v Kazani opazili, da nekaj ni v redu in so poslali »rešilni vlak«, ki se pa sam toliko da ni zvrnil, kajti so mu odpovedale zavore in se je ustavil par metrov pred prizoriščem katastrofe. Kako bo taka železnica (s 180 katastrofami na dan po sovjetski statistiki v 1934. l.) zdržala mobilizacijo?

Dalje ima vojska v zaledju — lačno deželo s 5 milijonskim prebivalstvom koncentracijskih taborišč in nešteti oropani kmeti.

Vse to paralizira sovjetsko armado. Morebiti bi bila ona zmožna narediti blazni sunek Evrope, računajoč na socialistično svetovno revolucijo, ki bi se vnela pri tem sunku, popolnoma pa je onespособljena izdržati daljšo, morda celo obrambno vojsko.

Armada je sita, dobro oblečena, toda sedaj stojimo pred interesantnim pojavom: dotok oficirjev se manjša. Ko je prišla na vidik nevarnost vojne, je bore malo ljudi, ki bi hoteli prelivati kri za relativno sitost in toploto in za »ljubljenega« Stalina.

Sovjetska vlada je v škripih. Ne vemo, kako se bo zrušila, toda v njen obstoj v Rusiji nihče ne verjame, obenem pa čutijo ljudje, da je domovino treba rešiti operativnim potom. Stroj, ustvarjen po socializmu, se je uprl v zid realnega življenja in se krha radi prenapetosti energije. Na vidiku je nacionalna revolucija.

Opazamo, da si hoče Akeija lastiti pravice do reprezentance. Zastopniki strokovnih in kulturnih društev so na zadnji seji meddruštvenega odbora odločno nastopili proti reprezentativnemu značaju Akeije.

Društvo »Dom visokoškole« (Ljubljana, Gradišče 14/I) se zahvaljuje vsem dosedanjim podpornim članom za dosedanje naklonjenost. Enaka zahvala onim, ki so nam z darovi pomagali k ureditvi stanovanja. Prosimo za nadaljno naklonjenost! — Odbor.

MIMOGREDE

VATIKAN ALI BEOGRAD?

Kandidat takozvane katoliške omladine je v svojem, precej obsežnem predlogu, ki je nosil naslov »Raba slovenskega pravnega jezika«, skušal podati sledečo misel:

»Raba srbohrvatskih izrazov, ki polnijo naše zakone in ki so sumljivo nevarni, naj se v bodoče onemogoči. Če ni kakemu izrazu mogoče dobiti dobre slovenske besede, naj se uporablja mesto srbohrvaščine latinščina. In tako bodo v najbližji bodočnosti sklepali mesto braka — matrimonium. (Po primeru predlagatelja samega.) Škoda, da se predlogi ne iznašajo pred volitvami, sicer bi doživeli ti katoliški akademiki isto, kar so doživeli levičarji.

AKADEMSKA DEBATA

Na zadnjem občenem zboru Društva slušateljev juridične fakultete je bila debata mestoma precej živahna. Odlični reprezentant »slovenske« miselnosti je uporabil kot zadnji adut v debati, ki je izgledala zanj izgubljena, znan srbohrvatski vzklík, v katerem nastopajo izmenoma solnce, svetniki, ali celo Bog. Praktično delo na stapljanju dveh bratskih kultur... Borec za »demokracijo« pa je končal debato z zelo demokratično izjavo: »Čakaj! Te bom že dobil na cesti...!«

PA SE ENA...

Na občenem zboru društva slušateljev juridične fakultete je predlagatelj resolucije o »Slovenski pravni terminologiji« na opazko ne-

kega tovariša ali hočejo biti Latinci ali Jugoslovani, izjavil: »Nočemo biti niti Latinci, niti Jugoslovani, ampak...«

»SLOVENECE« JE ŠALJIVEC

Na članek iz zadnje številke »Naše misli«, v katerem vprašujemo, če je »Slovenec« šaljivec, ker hoče dokazati resničnost, da je eksistenca sveta, ki ga obdaja samo fiktivna in zato težka borba političnega katolicizma samo donkihotska, je dal naslovljenec sam pritrdilen odgovor. Pri polni zavesti — upamo, da ima to subjektivno mnenje — namreč trdi, da je gornji nauk čista resnica, ker je njegova trditev, da jugoslovenske nacionalne mladine sploh več ni, »že zdavnej obstoječe dejstvo«. V ostalem je to herezija, zato pričakujemo, da bo dobil ex catedre opomin, če ga bodo spoznali za odgovornega.

Kot smo že zadnjič omenili, je gradil »Slovenec« ves ta svoj trmasto vzdrževani nauk na slučajni in dvomljivi zmagi njegove mladine na Aleksandrovi univerzi. Od takrat je pisal o tem dolge članke in uvodnike.

V soboto 14. t. m. pa se je vršil na najmočnejši fakulteti naše univerze (jus) občni zbor, na katerem je v veliko »Slovenčev« presenečenje zmagala nad katoliško mladino jugoslovenska v razmerju 135 : 111 glasovom, medtem ko marksistična: — s katero ho po mnenju »Slovenca« bila katoliška boj za našo usodo — sploh ni prišla resno v poštev.

»Slovenec« se po tem dogodku še ni nič oglašil. Gotovo ga boli glava. Mi mu dovolimo, da še nekaj časa premišljuje, da dokaže svojo trditev.

Poleg svojega pritrdilnega odgovora pa vsebuje odgovor »Slovenca« na naš članek tudi očitke, da smo pótvorili vlogo katolicizma v svetovni in domači politični zgodovini. Na to odgovorjamo s prošnjo, da nam »Slovenec« izposluje možnost doprinesiti jako stvarne in učinkovite dokaze.